

Inleiding G.E.A. gids van Gianfranco Bracci

Voorwoord van de auteur

GEA (Great Apennine Excursion), een trektocht die net herboren is maar in de loop van de tijd nieuw leven moet worden ingeblazen en onderhouden als de belangrijkste bron voor gemakkelijk, bewust en langzaam toerisme.

Het is alweer 27 jaar geleden (2011) sinds Reinhold Messner ons de eer gaf de GEA in te wijden. Het was juni 1984 en de grote bergbeklimmer - tussen het beklimmen van de ene piek van 8000 meter en de andere - besloot vier dagen te gaan wandelen met de schrijver en met Alfonso Bietolini om meer te weten te komen over de Franciscaanse routes die bestonden tijdens de trektocht in het Arezzo-gedeelte van de Apennijnen. 29 jaar zijn verstreken sinds - de schrijver en een groep vrienden studenten - langs de Apennijnen vertrokken om de magische, en voor ons destijds grotendeels onbekende, Apennijnen te ontdekken. We waren volledig autonoom: tenten, slaapzakken, reserveonderdelen en voedselreserves voor minimaal twee dagen. Ik herinner me met enige tederheid die prachtige ervaring van het backpacken samen met die jonge mensen die later goede vrienden werden. Ons enthousiasme en onze ervaring smolten samen met hun luchthartigheid en dit recept slaagde erin ons door zelfs de momenten van vermoeidheid te loodsen die zich altijd voordoen tijdens elke lange trektocht. In twaalf dagen bereikten we vanuit het gehucht Vallucciole, op de hellingen van de berg Falterona, de Pania della Croce, in de Apuane, en daalden vervolgens af naar S. Anna di Stazzema. Dit eerste project van een lange wandelexcursie was gekoppeld aan het idee om – via een trektocht – de twee gebergten met elkaar te verbinden die verbonden waren door het trieste lot van het ondergaan van een nazi-fascistisch bloedbad. Tijdens de reis hadden de jongens, hoewel ze nog heel jong en toch sterk waren, geen weerstand tegen vermoeidheid en kwamen ze vaak in moeilijkheden onder het gewicht van de zware rugzakken die ze op hun schouders geladen hadden. *"Als jullie het kunnen... oude mannen"*, riepen ze, *"dan moeten wij het ook doen... wij zijn jonger"*. Aan de andere kant antwoordden Alfonso en ik: *"jongens, er zijn geen problemen, bij elke bergpas die we tegenkomen en in elke stad zal er een bus zijn die je naar huis brengt. Dus... neem hem gewoon en jullie zullen niet meer lijden"*. Het is duidelijk dat, tussen de serieuze en de grappige conversaties, iedereen zijn eigen weddenschap met zichzelf heeft gewonnen en de overtocht eindigde met een lekkere maaltijd van wilde paddestoelen die onderweg waren verzameld en gebakken in een Tereglio-taverne, tot grote verbazing van de deskundige lokale paddestoelenplukkers. Ze hadden er nog geen gevonden. Op basis van die ervaring hebben we een andere hypothese bestudeerd. Een route die de Bocca Trabaria-pas, de grens met Umbrië en de Marche, verenigde met de Due Santi-pas, op de grens met Ligurië. Gesterkt door het idee dat wij als succesvol beschouwden, gingen we naar S. Sofia in Romagna - waar de conferentie van de Toscaans-Emiliaanse CAI-secties werd gehouden en legden we dit idee van trektocht bloot, geïnspireerd door de grote Franse rondonneés. De presidenten van de Apennijnen-secties waren meteen enthousiast en - met de hulp van de regio Toscane - begonnen we de lange route te plannen. De advocaat Fernando Giannini, de onvergetelijke interregionale president (Toscane - Emilia Romagna) van de CAI, was een van degenen die er het meest in geloofden en daarom zijn we begonnen met het GEA-project.

De ervaring van onze tochten op Corsica op de GR 20 en in de Pyreneeën langs de GR 10, gecombineerd met een reeks inspecties en ontmoetingen met de verschillende experts van de verschillende delen van de Apennijnen, onder wie ik in het bijzonder Antonio Zambrini wil noemen van de CAI van Imola, Riccardo Barni van de CAI van Prato (sectie waar ik lid van ben) en anderen van wie ik de namen niet meer weet, brachten ons ertoe een route te plannen van ongeveer 429 kilometer die in 25 etappes kon worden afgelegd. Veel ontmoetingen met de experts van de CAI en de verschillende berggemeenschappen verspreid over de hele route zorgden voor verdere verbeteringen en een enthousiaste ontvangst van het idee bijna overal. Alfonso Bietolini en ik twijfelden niet aan de intrinsieke waarde van de route, die ons zeer gevarieerd en vol bijzonderheden leek. Tijdens de planningsfasen hielden we altijd één constante in gedachten: **de route moest voor iedereen toegankelijk zijn en niet alleen voor deskundige en getrainde wandelaars**. Op basis van deze regel hebben we de verschillende etappes – passend bij de bestaande verblijfsfaciliteiten – zo ontworpen dat ze nooit te lang of te moeilijk waren. We stippelden elke etappe uit, uitgerust met vaste touwen, en zorgden er ook voor dat de trekkers soms van de bergkam afdaalden om de steden en dorpen in de bergketen die ze doorkruisten te bezoeken waar het "echte leven" zich afspeelt. Enkel de natuurlijke omgeving bezoeken leek ons niet genoeg. De Toscaans-Emiliaanse Apennijnen vertonen geen kenmerken van hoge bergen - behalve op enkele korte stukken - en daarom moeten ze, om aantrekkelijk te zijn voor degenen die een vakantie willen doorbrengen, hun juwelen "aanbieden", bijvoorbeeld: de vrede en de stilte van de beuken-, kastanje- en dennenbossen - de rust van de kluisenaarshutten - het geologische en landschappelijke belang - het panoramische uitzicht op de vele valleien die zich aftakken van de waterafvoeren - de typische gerechten van de traditionele keukens, de frisheid en helderheid van de bronnen, en duizend andere eenvoudige dingen. Kortom, toen al probeerden we sportwandelen om te zetten in een toeristisch-educatief voorstel door het werkwoord trekking ook naar de Apennijnen te brengen, dat wil zeggen... "wanneer de uitstap een reis wordt". We wilden dat iedereen die een wandel- of rugzak trektocht wilde maken, dit gemakkelijk en natuurlijk kon doen. Dankzij de vrijwilligers van de vele CAI-secties langs de route hebben we de paden zo voorbereid dat het onderweg zijn in de bergen van Midden-Italië een aangename ervaring zou worden... Een meerwaarde om de afwezigheid van hoge Alpenhoogte goed te maken. In onze verbeelding hadden natuur, cultuur en sport vermengd moeten worden in een winnende formule. En zo was het ook.

Dankzij een slimme promotiecampagne van de regio Toscane met de slogan: "Trekking in Toscane... meer dan een vakantie, bijna een avontuur", tot de vermelding van onze route in een zeer beroemde conferentie van R. Messner, en het daaropvolgende beroemd artikel gepubliceerd in het Airone-magazine, vertrokken duizenden trekkers om de GEA te bewandelen.

De regiokantoren ontvingen vele brieven vol enthousiaste reacties en reizigers van over de hele wereld begonnen bij elke halte langs de route te stoppen.

Laat het duidelijk zijn: onze reis was zeker niets nieuws. In Italië bestonden al de Alte Vie delle Dolomiti, geschikt voor ervaren wandelaars, de GTA (Grande Traversata delle Alpi) die de hoge valleien van Piemonte doorkruiste, en ook de Alta Via dei Monti Liguri, die echter niet was uitgerust met etappeplaatsen die voldoende voorzien waren voor een trektocht met een lichte rugzak.

Ik geloof dat het succes van GEA in die jaren te danken was aan de mogelijkheid om met een lichte rugzak te lopen. In feite kon je elke avond langs de weg eten en onderdak vinden in verschillende soorten onderkomens, variërend van de eenvoudige pleisterplaats van de berggemeenschappen of gemeenten (vroegere bergscholen die gerenoveerd werden, enz.), tot de typische CAI-refuges en hotels van elk type, aanwezig op de toeristische locaties langs de route (zie Badia Prataglia, Abetone, Cerreto Laghi, enz.). Zeker, de GEA werd al snel de bekendste uitgeruste en bewegwijzerde trekking in Midden-Italië. In die jaren was het in de mode om alleen in de Dolomieten en in de Aostavallei te gaan wandelen en we zijn erin geslaagd de Apennijnen gewaardeerd en bekend te maken bij dezelfde Italianen voor wie het semi-onbekend was. Scholengroepen, bedrijfsgroepen en wandelclubs zijn sinds enkele jaren vaste bezoekers van de route en sommigen zijn dat nog steeds. In het ene seizoen werden er drie a vier etappes gelopen, in het volgende seizoen nog eens vijf, enzovoort tot het hele traject was afgelegd. Dit alles heeft bijgedragen tot de geboorte van nieuwe groepen zoals de GAE (Guida Ambientale Escursionista, Environmental Hiking Guide), die de twee aangrenzende regio's (Emilia Romagna en Toscane) bij wet hebben gedefinieerd, waardoor bekwame en geautoriseerde professionals zijn ontstaan die degenen die betalend gaan wandelen begeleiden. Sommige jongeren besloten - in plaats van de bergen te verlaten om in de stad te gaan werken - ter plaatse te blijven door tavernes te openen, refuges en etappeplaatsen te beheren. Kortom, het was een openbloei van activiteit die zelfs werd gekwantificeerd in een proefschrift van doctor in de Bosbouw Mario Rossi, die de stromen wandelaars in Casentino bestudeerde en de kosten per kilometer van de ontwikkeling van de GEA en de daarmee samenhangende activiteiten berekende.

Onze passie werd geïntegreerd met die van andere experts, ontwerpers van trekking routes, journalisten en directeurs van gespecialiseerde tijdschriften. Zo ontstond de **Sentiero Italia Association**, die tot doel had de verschillende bestaande tochten langs het hele Italiaanse bergsysteem en op de grote eilanden samen te brengen, om zo een lang pad te creëren dat we "Sentiero Italia" doopten.

Een tijdlang werd alles beheerd door een gezamenlijke commissie van de Italiaanse Alpen Club en de Sentiero Italia Association, maar toen maakte de CAI zich het idee volledig eigen en werden wij, kleine makers en trekking professionals, vergeten. Maar hoe dan ook... dit is het lot van de "zwakken". Met het verstrijken van de tijd en de verandering van politici en lokale instanties die de leiding hadden, werden de beloften aan ons voor de GEA, waarvoor we onszelf vanaf het begin hadden aanbevolen, grotendeels vergeten. Elke berggemeenschap dacht alleen aan zijn eigen achtertuin.

De verschillende en in sommige gevallen nutteloze trekkingen werden geboren: GT (Garfagnana Trekking) — MPT (Montagna Pistoiese Trekking) — SOFT (Sorgenti Firenze Trekking) — CT (Casentino Trekking) — VTT (Val Tiberina Trekking). We maakten onszelf wijs dat de trekkers, aangetrokken door het succes van GEA, 7 tot 8 dagen zouden blijven wandelen rond een subregio die, hoe mooi en interessant die ook was, altijd gepresenteerd werd of bijna altijd door hetzelfde landschap ging. In feite was het een ramp. Het was immers te voorzien dat een Duitser uit Hamburg nooit op doortocht door de Val Tiberina zou zijn gekomen. Misschien was hij geïnteresseerd in de Apennijnen, zeker niet in een deel ervan. Zeer weinig wandelaars ondernamen deze tochten en de routes werden al snel verlaten en vergeten. Ondertussen was de GEA bijna verlaten.

Alleen de CAI bleef het melden en gaat ook nu door met mijn applaus. De negatieve tamtam als gevolg van de sluiting van enkele strategische stopplaatsen en andere slechte diensten verspreidde

zich al snel over de hele wereld en de historische onbetrouwbaarheid van de Italianen werd opnieuw bevestigd. Er kwamen brieven in verschillende talen waarin de verloedering van sommige delen van de route en van sommige stopplaatsen aan de kaak werd gesteld, en het bezoekersaantal, dat voorheen in de duizenden liep, daalde drastisch.

In die jaren misten we een belangrijke trein. We waren niet in staat een route te onderhouden en verder te versterken die beroemd was geworden en die goed geld en proper en verantwoord toerisme voor lokale gemeenschappen kon opleveren: wat nu eco-duurzaam of de langzame weg wordt genoemd.

Jarenlang passeerden er tijdens het zomerseizoen slechts een paar trekkers. In sommige delen die zijn uitgerust met goedwerkende faciliteiten voor de ontvangst van toeristen, zoals de Casentino- en de Pistoia-bergen, konden er wel veel trekkers zijn, maar de route in zijn geheel werkte niet meer en dit was de reden voor het wegvallen van veel mogelijke gebruikers.

Nu, na twee jaar hard werken door de Toscaanse secties van de CAI, die verantwoordelijk zijn voor de verschillende secties van de route, ziet de GEA het licht weer. De regio Toscane heeft het geld vrijgemaakt dat nodig is om de hele route uniform te bewegwijzeren (voorheen werd deze bewegwijzerd maar niet op dezelfde manier), om deze te markeren met prachtige houten wandelborden en om zijn eerste promotie te maken via dit boek en de inhoud ervan, die ook zal worden gepubliceerd op de regionale website. **Dankzij dit alles leeft de GEA weer.**

Het zal niet meer zijn zoals het toen was, toen alle stopplaatsen heel goed werkten ... maar hoe dan ook, ook al zijn er op sommige mogelijke stopplaatsen momenteel geen toeristen ontvangst faciliteiten, we zullen er genoeg mee moeten nemen om een prachtige route in leven te houden waarlangs onze voorouders zich uit noodzaak voortbewogen en ik hoop dat deze ook bewandeld zou worden door de schoenen van de nieuwe generaties, dit keer voor vrije tijd, sport en kennis.

Het is duidelijk dat je, om een gebied te beschermen, het eerst moet kennen en liefhebben. Is er een betere manier om het te betreden dan te voet? In feite heeft de GEA ook geholpen bij het creëren van de nationale parken van Campigna, Falterona en Casentinesi, het Nationale Park van de Centrale Apennijnen en het regionale park Corno alle Scale. Door stap voor stap vooruit te gaan keren we terug naar de juiste relatie met de omgeving om ons heen. Als tegenbeweging tegen de verschillende 'hoge snelheden' die de geglobaliseerde wereld ons oplegt pleit ik ervoor om te antwoorden met de zoete en langzame mobiliteit van het onderweg zijn. Zo zal iedere liefhebber alsnog kunnen ontdekken dat "*de Apennijnen een wonderlijke uithoek van de wereld zijn*" ... dit zijn de woorden van Wolfgang Goethe en - sorry voor de onbescheidenheid – het zijn ook de mijne.

Opmerking over de keuze van sommige secties van de GEA

Ter gelegenheid van de 'herplanning' die zou worden gevolgd door het opnieuw ondertekenen en hermarkeren van de GEA route, hebben de territoriale afdelingen van de CAI, gecoördineerd door de Toscaanse regionale CAI, enkele delen van de oorspronkelijke route die Bietolini en ik hebben uitgezet gewijzigd. In deze gids hebben we de nieuwe route uiteraard zorgvuldig beschreven, al goed gemarkeerd met paaltjes in de grond en overal geschilderde routeborden, maar we hebben ook besloten om de "filosofie" van de historische GEA in gedachten te houden. Naar mijn mening hebben sommige van de gewijzigde secties de "filosofie" van de Grote Apennijnen Excursie, die met deze naam werd geboren, grotendeels verdraaid om niet uitsluitend de Grote Toscaanse Excursie te zijn. In feite wilden we ervoor zorgen dat de route die grofweg langs de bergkam loopt, deels in Emilia Romagna en deels in Toscane, werd gevolgd door alle mensen die naar de Apennijnen trekken, ongeacht hun administratieve of politieke classificatie. Om deze reden, hoewel ik het voor 80% eens ben met de route, had ik voor de overige 20% zin om - als geldig alternatief - ook de "oude route" te beschrijven die nu niet langer gemarkeerd is als GEA maar als een eenvoudig pad CAI. Dit komt omdat ik van mening ben dat deze route op die trajecten nog steeds de beste is wat betreft de lange tocht te voet die in verschillende etappes (trekking) moet worden afgelegd. Tot slot wil ik erop wijzen dat **de GEA en de 00** naar mijn mening twee verschillende paden moeten blijven, ook al vallen ze soms samen. Beide hebben naslaggidsen en zijn gericht op wezenlijk verschillende gebruikers: de eerstgenoemden zijn meer "bergbeklimmers", de laatstgenoemden zijn meer "langzame reizigers - liefhebbers van de Apennijnen". Het mag voor de leek misschien vreemd lijken, maar de twee categorieën zijn behoorlijk verschillend en daarom ben ik geneigd ze uiteen te houden.

Het zijn goede routes voor zowel de eerste als de laatste van een overtuigd Apennijnenliefhebber.

"Niet alleen reizen, maar ook proberen te begrijpen..."

(uitstekende getuigenissen over GEA en de auteur)

"(...) Het was juni... samen met onze vrienden Gianfranco en Alfonso reisden we langs het stuk van de Grote Apennijnen-excursie die getrouw een oude Franciscaanse route volgt. Assisi was al ver weg en van de bloeiende weiden van de Alpe di Catenaia konden we de karakteristieke klif van het Heiligdom van La Verna zien. Al wandelend bevonden we ons ondergedompeld in een ongelooflijke omgeving waarvan ik persoonlijk dacht dat die nu verloren was. Er waren geen geasfalteerde wegen, de dorpen waren vrij ver weg en alles leek zoals het aan de Poverello verscheen"

Reinhold Messner

"(...) Maar laten we naar onze tijd gaan, misschien een beetje uit het 'Late Empire', maar dit betekent niet dat er enkele opmerkelijke figuren naar voren komen: ik denk bijvoorbeeld aan de vriend/vijand Tiziano Terzani... Omdat vriend /vijand"? Omdat ik hem niet kan volgen in zijn absolute pacifisme, een houding die noodzakelijkerwijs leidt tot het overweldigen van de sterkeren over de zwakkeren. Onder de luidruchtige, aardige en redelijke mensen betrek ik jou zeker, beste Gianfranco. In dit deel presenteert je ons, in een tiental hoofdstukken, de herinneringen aan een leven vol reizen 'buiten de gebaande paden'. Dat is geen kleinigheid, en ik ben er zeker van dat je veel lezers zult hebben en velen zullen je vanuit de grond van hun hart bedanken. Niet alleen omdat ik heb kunnen reizen, maar ook heb kunnen proberen te begrijpen."

Je Fosco Maraini

"Ik zou het leuk vinden je te ontmoeten en Fosco Maraini weer te zien, maar ik ben op een andere "reis" en ik hoop dat je me zult begrijpen. Knuffel de Grote voor mij"

T.T. (Tiziano Terzani)

– overgenomen van een Ansichtkaart die de auteur heeft ontvangen.

"(...) Ik hoop dat het lezen van deze zorgvuldige gids jonge mensen die op het punt staan door die valleien te reizen, die bergen die echte heiligdommen van de natuur zijn, de aanleg van de geest en de nederigheid kan bijbrengen die nodig zijn om te genieten van de ongeëvenaarde sensaties en emoties die deze buitengewone ruimtes kunnen geven."

Fausto de Stefani

«Iedereen zou het moeten doen, je hebt maar een week nodig om van Piazza Maggiore naar Piazza della Signoria te komen. Als je een "snelpopping" wilt nemen, verminder dan de route tot 5 dagen, je kunt vermijden om de twee steden binnen te gaan en van Sasso Marconi naar Fiesole te gaan, maar ik raad de volledige versie aan." (Let op: we hebben het over de Via degli Dei) "(...) Fundamentalistische wandelaars kunnen het ook in de winter doen, in november ging ik bijvoorbeeld te voet van de Futa-pas naar Florence met Gianfranco Bracci, een "legendarische" wandelaar".

Enrico Brizzi

loopt te voet naar Florence – Repubblica Bologna – 12 december 2009